

GLASILO NEZAVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo: Turjaški trg št. 2, prilličje. — Naročnina: na mesec 4 Din, četrletno 12 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 12.

LJUBLJANA, četrtek, 5. julija 1923.

Leto I.

Pred velikimi mezdnimi boji.

Kapitalistični družabni red drvi v propast, v katero je bil obsojen že ob svojem postanku. Nagel razvoj tehnike je pospešil, da si je kapitalizem v enem stoletju zavzel svet in da je danes že prekoračil vrhunec svoje moči.

Z razvojem kapitalizma se je razvijalo tudi dete kapitalizma — proletarijat, ki danes dorašča in se pripravlja, da prevzame dedščino in da preustroji današnji krivični družabni red, ki daje kapitalističnemu razredu vso moč, da more živeti na račun delovnega ljudstva.

Kapitalizem noče umreti, noče se ločiti od prijetnega življenja. Išče potov in načinov, da se ohrani pri življenju ali da si vsaj podaljša svoj obstanek. Kapitalizem, ta največja pijavka človeštva, živi le od človeške krvi in od ljudskega znoja. Krvave vojne ga poživljajo, krvavi žulji in polne srage milijonov in milijonov proletarcev ga vzdržujejo.

Država, monarhija ali republika je kapitalistična organizacija, ki vselej in povsod ščiti kapitalistične interese, vlade v meščanskih državah so izvrševalni organi kapitalistov.

Zato že vse države danes pripravljajo vojno, se oborožujejo od nog do glave, zato so podvojili tudi izkoriščanje delavnega ljudstva, zato znižujejo mezde, zato množijo in povečavajo davke in upeljujejo prisilno delo...

Proletarijat dorašča in pričinja spoznavati, da nosi krivico vsega zla na svetu na lastnih plečah, da ga sam vzdržuje. Pol do rešitve mu je pokazal ruski delavec in ruski kmet, ki je stresel svoja mogočna pleča in vrgel izkoriščevalca raz sebe. In po celem svetu se začnejo gibati sključni hrbti proletarcev in kapitalisti so v strahu ko vidijo, da se jim puntajo sužnji, da se jim majejo tla pod nogami in da jih čaka enaka usoda, kol so jo doživeli ruski grofje in vlastelini.

Ker se niti na vojaštvo ne morejo več absolutno zanesli, ustanavljajo kapitalisti svojo posebno »lajbgardo«, ki naj ukroji zrevolucionirani proletarijat. Ne menijo se za milijone, ki jih potrebujejo te fashiščne bande, saj jih daje nezadovoljna delavska para. Da zgleda cela stvar lepša, so krstili te svoje bande za »nacionalistične« organizacije. Pojava fašizma je znak slabosti buržuazije in kapitalističnega družabnega reda.

Propad kapitalizma spremljajo velike gospodarske in politične krize, ki dokazujejo nezmožnost kapitalizma, da bi našel izhod iz zagate, v katero je zašel in v katero je slej ko prej moral zaiti.

Demokracija, nacionalizem, samoodločba in enakopravnost so razkrinkane in mase so sprevidele, da se pod temi krinkami skriva brezobzirna diktatura kapitalizma. Mase spoznavajo da srednje poli ni in ne more biti in da je mogoče le dvoje: ali še naprej diktatura manjšine (kapitalistov) nad večino, ali pa diktatura delavcev in delavnega kmeta nad pariziti. Med temi ne more biti sporazuma niti pogajanj. Edino le boj, boj delavskega razreda s kapitalističnim razredom.

V tem znamenju se vrše zadnje čase gigantski boji po celem svetu. Kapitalizem, ki mora končno podležiti v tem

boju, se momentano nahaja povsod v ofenzivi, ali proletarijat se umika in zopet zbira ter se neustrašeno bori v zavesti, da mora končno zmagati, ker je nasprotnik že obsojen na smrt.

Štrajk za štrajkom, eden silnejši od drugega, se vrstijo po vseh državah. Proletarijat zmaguje, ponekod tudi propade, to ponajveč po krivdi amsterdamskih reformistov, ki ne verujejo v zmago in se boje boja. Reformisti se bolje razumejo na akcije in boje pri zelenih mizah, pri črni kavi in havane — dimu.

Tudi pri nas v SHS opažamo enake pojave, samo v manjšem obsegu. Naša industrija je mlada, naš proletarijat neizkušen, neodločen. Zato boji pri nas niso tako silni, kol v Nemčiji. In vendar stojimo pred bojem, kakoršnega še nismo bojevali. Rudarji, železničarji, kovinarji, javni nameščenci, torej glavne žile kapitalistične družbe, stojijo tik pred stavko. Glad in beda jih je prisilila, da so pričeli boj. Kapitalisti jim cinično nudijo bajonete, prisilno delo in podaljšanje delavnega časa. Vodijo se še pogajanja, še se skuša rešiti spor brez bitke ali vsi vemo da pride do boja, ker pri zelenih mizah se zamore zadovoljiti le one, ki so pri zeleni mizi, množica pa si svoje pravice pribori le v akciji.

Nolranje - politični položaj je zamočan. Radikali, demokraci, Radić in Korošec se trgajo za oblast, vsi bi radi imeli najboljšo mesto pri vladnih jasliah. Gladno delavstvo mora paziti, da njihov boj za kruh ne bodo izrabile buržujske stranke v svoje strankarske namene.

Mornarji so lelo dni prosili, zahtevali in dokazovali, da se s 500 dinarji mesečno ne more živeti. Povsod so naleteli na gluha ušesa. Stopili so v akcijo, v štrajk in obalni promet je prekinjen.

Železničarji se že nad dve leti borijo za svoj obstanek, vlada jih krmi s obljubami in grozi z militarizacijo. Enaki reveci so državni nameščenci vseh kategorij, tudi njim se ne verjame, da 600 dinarjev mesečno ne zadostuje niti za hrano.

Kovinarjem na Jesenicah in po drugih podjeljih odgovarja podjetnik, da ne more povišati mezd, ker je slaba konkurenca, ker je konkurenca prevelika in ker so krediti predragi.

Trboveljska družba, ki dela z 900% dobičkom, ne razume da se z 140 kronami ne more izhajati in odbija upravičene zahteve rudarjev.

Buržuazija igra opasno igro. Opirajoč se na silo bajonetov, odbija zahteve proletarijata in provocira boj.

Istčasno povišuje kmetom davke za 500%, upeljuje kuluk in ukinja zadnje politične svobodščine.

Nezadovoljnost raste, zaslepljeni spregledujejo ter se pridružujejo onim, ki se hočejo boriti. Vrste razrednih bojevnikov rastejo in vedno glasnejši postaja klic:

Kruha hočemo! Dajte nam ga, ali pa si ga vzamemo!

In ker ga ne bodo dobili, si da bodo morali vzeti, si ga bodo morali priboriti!

Pred pričelkom borbe smo. Lačni in goli, pripravite se.

Začetek odločilnega boja.

Naš nolranji položaj, ta neprestana kriza, ki obstoja od ustanovitve države, se je priostiril tako, da stojimo na začetku odločilnega boja. Centralistična politika srbske radikalne in demokratične stranke ter njenih plačnikov iz prečanskih krajev je s tem, da hoče za vsako ceno ohraniti politično in gospodarsko nadvlado beograjske čaršije ter govoriti le o tem, zakolonsim, elementom, ki so tesno zvezani s to čaršijo — dosegla, da ima danes združeno vse nesrbsko prebivalstvo proti sebi, kakor je s svojo vazalsko politiko, ki je zastopala le interese francoskega kapitala, dosegla to, da so danes vse države, s katerimi imamo skupne meje, združene v eno fronto — proti nam. Centralistična politika nadvlade srbske buržuazije, ki je glavni ekspozent francoskega kapitala na Balkanu, je danes mogoča le kol odkrita diktatura, kol odkrito nasilje. Politika srbskega buržuaznega režima je politika nasilja maloštevilnih industrijcev, bankirjev, verižnikov ter z njimi zvezanih oficirskih in visokih uradniških klik ter kameril nad milijoni delavnega ljudstva, tako srbskega kakor ostalih plemen in narodov. Razen na socialnem zatiranju širokih množic delovnega ljudstva pa sloni današnji režim tudi na nasilnem zatiranju vseh nesrbskih plemen in narodnosti. Osnovna linija današnjega režima je tista kakor v Rumuniji, ki jo je angleški pisatelj Sitn Velzn imenoval, da je poslabšana izdaja nekdanje grofovske obligarhije na Madžarskem. Ost današnjega režima je obrnjena predvsem proti delavstvu. Zakon o zaščiti države, ki je celo z vidovdanske uslavo v nasprotju, nam jasno kaže namene režima, ki hoče onemogočiti vsak boj proletarijata, da ga lahko njegovi izkoriščevalci še bolj izkoriščajo in zasužnjujejo. Podaljšanje delovnega časa, občutljivo zmanjšanje mezd in plač v primeri z rastočo draginjo, sabotiranje delavske zaščitne zakonodaje, to so posledice tega režima, ki jih vsak delavec občuti na lastni koži, pa naj si bo že srbske ali hrvatske ali madžarske narodnosti. Današnji režim je predvsem militarističen, kakor to mora biti vsak režim, kojega podlaga je nasilje manjšine nad večino, militarističen pa tudi zato, ker je Jugoslavija postala popolna kolonija francoskega imperijalističnega kapitalizma in ker je vsled tega Jugoslavija v zvezi s Poljsko in Češko itd. določena, da tvori »Kanonenfutter« v boju za interese francoskih bankirjev. Ogrorna večina državnih dohodkov požro pri nas izdatki za oboroževanje in armado.

Državni dolgovi, za katere moramo plačevati oduške obresti, služijo ravno tako v prvi vrsti oboroževanju. In ravno novi vojaški zakon, ki s svojo trdostjo prekaša vse dosedanje podobne zakone, in ki je bil izdelan predvsem na zahtevo francoskih generalov, je nov člen v militarizaciji Jugoslavije. Ogromni stroški za armado zahtevajo še ogromnejše davke, ker razne komisije požro ljudi precejšen odstotek teh izdatkov in onemogočujejo, da bi se popravile ceste, železnice, da bi se nudilo prebivalstvu dobro urejene bolnice, v katerih bi ne bilo treba plačevati ode-

ruških cen, onemogočujejo zboljšanje uradniških plač, zidanje šol, ker vojaštvo rabi toliko denarja, da za druge ljudstvu potrebne izdatke nema para. Režim je dosegel, da je danes položaj uradništva in sploh državnih nastavlincev tak, da slabši ne more biti. Pragmatik ni, in novi uradniški zakon bo tak, da bo režim vsakega uradnika, ki ne bo hotel služiti za slepo orodje vladajoče klike, vrgel na cesto. Plače uradništva so sramolne in neče jih režim izboljšati, dočim meče milijarde za plače oficirjem. Develnajsleten dečko, ki zapusti vojaško šolo, ki ga ni slala niti vinarja, ima desetkrat večjo plačo kakor zdravnik v bolnici, ki vrši drugače težko, odgovorno in ljudstvu koristno delo in ki je moral dovršiti dolgotelne študije, ki so stali težke denarje. Režim pa je predvsem tudi naperjen, in to v preležno zemljedeljski državi, proti interesu kmetov. Agrarna reforma, ki je bila obljubljena z najsvelejšo časno besedo po prevratu, je še danes po petih letih — na papirju in če bo izvedena kdaj, bo pač izvedena tako, kakor odgovarja interesu veleposesnikov, ki so vsi režimski državotvorci. Bolniškega zavarovanja za kmete ni, ni obveznega zavarovanja za živino, niti proti požarom in ujmam. Velikanske stroške za armado plačajo v glavnem kmetje, delavci in uradniki. Ne le, da je pri nas večina davkov indirektnih (takse, monopoli, soli, žveplenk, tobaka, trošarina, (ki jo verižniki in trgovci zaračunavajo s profitom konzumentom) so se posebno sedaj zvišali zemljiški davki za 500 odstotkov. Dočim mora mali kmet plačevati ogromne davke, so fabrikarje, trgovci, predvsem pa banke naravnost smešno obdačene, razen tega pa imajo velekapitalisti še milijon potov in stezic, da se temu plačevanju izognejo. Dočim propadajo mali kmetje, delavci in nameščenci v vedno večjo bedo, si kopicijo razni prekupčevalci, izvozniki, verižniki in tovarnarji na njih račun ogromne profite, ne da bi jih kdo oviral v tem izkoriščevanju — delovnega ljudstva. Oficirji, trgovci, fabrikarje, veleposesniki ter bankokraci, to so stebri današnjega režima, to so tudi privilegirani stanovci v državi. Srbski buržuaziji pa je premalo, da izkorišča le svoje delavce, uradnike in kmetovalce, ona hoče izkoriščati še delo in žulje delavcev, uradnikov in kmetovalcev ostalih pokrajin. To dela na ta način da izrablja vse svoje politične nadoblasti, celokupen državni aparat v svoje sebične namene. Centralizem to je sredstvo za politično in gospodarsko izkoriščanje celokupne Jugoslavije potom peščice beograjskih čaršijskih bankirjev in verižnikov. To svoje izkoriščanje pa zakriva s krinko narodnega edinstva, s to krinko nacionalizma si vsvarja tudi svoje »Orjune«, ki so bojne čete za vzdrževanje politične in gospodarske nadoblasti srbske buržuazije in zato se smejo li valpli beograjske čaršije popolnoma javno oboroževati in izvrševati vse mogoča nasilja, ker ta nasilja onemogočujejo raznim »patrijotskim« bankirjem velikanske profite, razen tega pa dobi njih kšefti lepo narodno idealno

krinko. Slovenska in hrvaška buržuazija, ki razpolagata z dobro organiziranim, močnim kapitalom, si nečeta dati izlrgati svojih profitov od srbskih bankirjev in začele sta boj proti Beogradu, seveda tudi pod krinko nacionalizma, ker nečeta dovoliti, da bi se jima odvezel monopol izkoriščanja slovenskega in hrvaškega malega kmeta in delavca. To je bistvo avtonomističnega gibanja slovenske in hrvaške buržuazije, ki ga zaslopača Korošec in Radič v zvezi z bosenskim voditeljem turških begov in veleposesnikov Spahom. Boj za profite med posameznimi buržuazijami se je prenesel na politično polje in se je že razvil v odkrite bitke raznih bojnih organizacij ter buržuazij, kakor so »Orjuna«, »Hanao«, »Sinao«, itd. Toda gotovo je, da se bodo te buržuazije prej ali slej pobolale in si bodo prizor razdelile ter bodo potem skupno izkoriščale delovno ljudstvo Jugoslavije.

Naša dolžnost je, da male kmete, delavce in nameščence poučimo o teh temnih, sebičnih namenih raznih buržuazij. Prvi cilj kaloliških Polakov, Remcev je profil ravno tako, kakor Praprotnikov in Kristanov. Gospodarski interesi klerikalne slovenske buržuazije so prepleteni z interesi centralistične beograjske buržuazije (le glejte kako častili gospod Jovan brani »Zitne zavode« itd.), zato oni ne bodo dobojevali boja za osvoboditev slovenskega delovnega ljudstva, ampak se bodo zadovoljili s kompromisom, ki bi jim dovolil pod krinko avtonomije večji odstotek na izkoriščanju slovenskega delovnega ljudstva. To tem bolj, ker danes absolutno obvladuje klerikalno stranko kapitalistično desno krilo Polakov, Remcev. V Trboveljski družbi so klerikalci s centralističnimi soudeleženi na profitu (Benkovič, vitez Dogačnik), soudeleženi so pri celi vrsti tovarnih in zavodov na profilih skupno s centralisti, celo kmečke gospodarske zavode uporabljajo za financiranje kapitalističnih podjetij in splošno znane so zveze, ki se plečejo od najvplivnejših krogov klerikalne stranke čez razne odločilne faktorje industrijske zveze, ki so »brez stranke«, k radikalnim in demokratskim »gospodarskim krogom«. Zato delovno ljudstvo Slovenije od klerikalne avtonomije nima ničesar za pričakovati.

V boju, ki se je razvil si bodo morale množice delavcev, nameščencev in malih kmetov same priboriti gospodarsko in narodno svobodo, priboriti skupno s hrvatskim in srbskim delovnim ljudstvom, ker srbski delavec in mali kmet nimata nobenega interesa na zasluževalni politiki svoje buržuazije, ki tepe srbsko delovno ljudstvo z islim bičem, kakor slovensko ali nemško in hrvaško. Ne slovenska buržuazija iz klerikalne stranke, ne hrvaška buržuazija, ki vodi Radičevo stranko, ne bo rešila delovnega ljudstva, ampak delovno ljudstvo Slovenije in Hrvatske se bo moralo rešiti samo in njegov sobojevnik bo srbsko, mažarsko in nemško delovno ljudstvo. Kadar bodo delavci in mali kmetje imeli vso oblast v državi, kadar bo mesto današnjega buržujskega režima prišla vlada delavcev in malih kmetov, tedaj bo šele prišlo gospodarsko in nacionalno osvobodjenje. Tedaj bo delovno ljudstvo Slovenije, Hrvatske, Srbije, Bosne in Makedonije v zvezi z delovnim ljudstvom Bolgarije, Grške, Rumunije in Albanije osnovalo federalno socijalistično republiko Balkana. Tedaj bo vsak narod in vsako pleme imelo svojo lastno državo in vse te narodno-sne republike posameznih plemen bodo tvorile državno zvezo, kjer ne bo ne zaslužjenih razredov, ne pollačeni narodov. Toda lo federaciji delavsko-kmečkih balkanskih republik si bodo morale množice malih kmetov in delavcev priboriti same in priboriti si jo bodo morale v boju proti srbski in hrvaški in slovenski buržuaziji, ki se bodo znašle v eni fronti, kakor hitro bodo ogroženi njih žepni interesi. Ne z zakulisnimi sporazumi, s katerimi je federalistični blok Korošec - Radič - Spaho omogočil Pašiču, da je upeljal ilako za popravljajne cest, da je zvišal zemljiški davek za 500 odstotkov in izpeljal novi vojaški zakon, ne z demagoškimi šovinističnimi hujskarijami, ampak z organiziranim bojem kmečkih, delavskih in nameščenskih množic bomo ta cilj dosegli. Boj bo hud in zahleval bo mnogo žrtlev, ali potreba je, če hoče delovno ljudstvo iz današnjega suženjstva priti do gospodarske in nacionalne svobode. Sodrugi, povejte to vsem svojim znanecem, poučite o tem svoje prijatelje, svoje sorodnike. Razširite v zadnje vas

naš list, razložite ljudem naša gesla in organizirajte povsod Neodvisno delavsko stranko Jugoslavije, ker le NDSJ zaslopača interese delovnega ljudstva, ker se bori za vlado delavcev in malih kmetov, ker se bori za federalno socijalistično republiko na Balkanu, ker se bori za gospodarsko in nacionalno svobodo vseh plemen in narodov, ker se bori edino odločno proti militarizmu in se bori zato, da plačajo stroške svetovne vojne bogataši, ne pa delovno ljudstvo.

Kdor se hoče boriti za ta gesla, naj pride v naše vrste, naj širi naš list in in naj agilira za ta gesla Neodvisne delavske stranke Jugoslavije od moža do moža, ob vsaki priliki in priložnosti.

Zivela Neodvisna delavska stranka Jugoslavije!

Zivela vlada delavcev in malih kmetov!

Zivela federacija delavsko-kmečkih republik na Balkanu!

Seja razširjene eksekutive Komunistične Internacionale.

Seja razširjene eksekutive komunistične internacionale (kominterne) se je pečala s svetovnim položajem in vprašanjem poedinih strank (sekcij) kominterne.

Pri vprašanju poedinih strank je stala v ospredju norveška stranka, v kateri so začeli nekateri sodrugi širiti mnenje, da je vera za kom. stranko privlačna stvar in se začeli obračati proti centralizmu v kominterni. Versko vprašanje se je po daljši diskusiji rešilo sledeče: Vera (in cerkev) je privlačna stvar za meščansko državo ali nikakor ne za stranko. (Lenin.) Komunistični stranki ne more biti vseeno versko mišljenje njenih članov, ker komunizem je svetovno naziranje, ki nasprojuje verskemu svetovnemu nazoru. Lenin je izrecno poudaril, da se mora propagirati ateizem (brezverstvo). Grajal se je pasivno zadržanje bolgarske stranke ob zadnjih dogodkih. V Bolgariji je aktualno geslo delavsko-kmečke vlade in možna je začasna enotna fronta med bolgarskim proletariatom in Stambolijevimi kmeti.

Francoska stranka je prestala krizo, stranka je vedno živahnejša, število članov narašča. O nemški stranki smo že poročali v zadnji številki »Glasa Svobode.« Italijanska stranka je mnogo zakrivila, da lani ni prišlo do ujedinenja z maksimalisti.

Radek je poročal o svetovnem položaju. Dejal je, da moramo biti pripravljene v bližnji bodočnosti na vele-

važne dogodke, da bodo v svetovnem položaju nastopili veliki pretresljaji. Poedine stranke morajo delati v soglasju s svetovnim političnim položajem. Vozel imperialistične politike se vedno bolj zapleča. V Evropi je še vedno pereče vprašanje Porurja, vzhodno-azijsko vprašanje se poostrejuje, revolucionarno gibanje na bližnjem vzhodu narašča. Angleški imperializem je spreminil svojo taktiko v tem, da išče sporazuma z buržuazijo Indije, Egipta, Turčije itd. proti delovnemu ljudstvu. — Nemški delavski razred je v največji nevarnosti. Možno je, da pride v Nemčiji do delavske vlade, ali pa da omrvi nemški proletarijat tako kot avstrijski. Treba ukreniti vse, da nemški proletarijat ne postane tako brezbrizen kot avstrijski. Zadnja razkrilja o grozilah ameriškega imperializma v kolonijah je končno vzbudilo zanimanje ameriških delavcev. Ameriški imperializem se ne razleza samo na Evropo, ampak sega od Tihega oceana do Karibskega morja in južne Amerike. Ameriški imperializem je mlad in kot vse v Ameriki se razširja neznansko hitro in je izredno nasilen. Internacionala se mora v bodoče bolj pečati z ameriškim imperializmom. Na Poljskem besni po diktatu francoskih imperialistov še vedno besna reakcija. Povprečno število obsojenih komunistov v zadnjih treh letih znaša mesečno 20 obsojencev na 70 let (t. j. 720 komunistov obsojenih na 2520 let). Zadnje štiri mesece je bilo obsoje-

Zbirajte za tiskovni sklad „Glasa svobode“!

LISTEK.

V senci trobojnic.

(Silhuete iz hamburškega »socialističnega« kongresa ministrov.)

„Domandane, sežgane, zasramovane, opljuvane in izdane socialdemokratske zastave II. internacionale ni več... Trohnilo trupla milijonov na bojiščih... v sramoten spomin na izdano zastavo... milijoni lijejo solze obupa in bede... v prokletstvo izdajicam. Oni pa, ministri Njih Veličanstev bude trohneče truplo II. internacionale in ji vlivajo oživljajoči serum... a truplo se negane.

In glej, zbrali so se možje... Visoko na drogu jih pozdravlja črno-rdeče-zolta trobojnica.

Kakor v zasmeh jim kliče raz palače, kamor spejejo možje, »voditelji« proletarijata, da zborujejo in si, kakor nevesta in ženin podajo roke druga in drugainpol internacionala:

»Dobro došli, prijatelji!«
V dvorani pa trobojnice vseh kraljev in carjev, republik in monarhij molče strme na prihajajoče in iščejo vsaka svojega.

Njih molk razumeva vsak prihajajoči in vsak se odziva klicu svoje trobojnice, kakor struna na gitarji svojemu glasu.

»Sem, gospod Vandervelde, minister Njegovega Veličanstva kralja belgijskega, molče vabi trobojnica belgijska. Švedska pa kliče:

»Gospod minister Branling, sem, k meni.«
»A ti, gospod Henderson, minister Njeg. Velič. kralja angleškega, sem!«

In vse trobojnice, cel gozd trobojnic zove in vabi in vsak izmed prihajajočih socijalistov pozna izborni glas svoje trobojnice in mu sledi.

In 62 jih je, ministrov Njegovih Veličanstev na socialističnem kongresu, kjer se snuje nova internacionala, »Socijalistična delavska Internacionala« — internacionala malomeščanske idealogije in najgršnega oportunizma.

O, srečni delavci-ministri, ki vam je dana naloga, tako zvišena. O, srečen proletari-

rijati, ki si v milosti tako slavni in čislanih mož, mož ministrov-socijalistov. Zdaj vremena Tebi se jasne.

Slavni »Naprej« je nabiral prispevke za ta kongres. Slavni Brnnoč je ukazal peresu in ono je pisalo naj si sodrugi odtrgavajo od lačnih ust, ter naj prispevajo za pokritje stroškov tega kongresa, ker siromaki-ministri nimajo denarja. Zakaj, veliko veselje bo zavladalo med vsem proletariatom, ko bo ustanovljena resnična, prava ministrska internacionala, internacionala, ki bo smrdela kadaver druge internacionale in voljo poltrehno internacionalo pokopala, trehno, fišto komunistično pa pohrustala s kostmi vred.

In zgodilo se je...
Ni se zgodilo sicer, da bi bila pohrustana trehna internacionala, tudi, da bi »Naprej« kaj nabral se ni zgodilo; nego zgodilo se je, da sta pokopani »in pace« druga in poltrehna internacionala, novi socijalistično-delavski pa se še ni vdihnola duša. Nih vsakdanja, kaj šele neumrjoča. Zakaj, trobojnicam je pri tem dogodku zmanjkala sapa, rudeče zastave pa ni bilo, da bi si jo od nje izposodili.

V senci trobojnic: nemške, italijanske, francoske, madžarske, angleške, čehoslovaške, poljske, belgijske, švedske, danske, švicarske, ameriške in... kdo bi vse naštel... in ruske caristične, so govorili delegati in pretresali, kako vesti boj proti buržuaziji in kapitalizmu. Posvetovali so se ministri-socijalisti, kako naj prevzame v svoje roke proletarijat oblast in spoznali so, da mu je ni treba niti sprejemati več, ker jo že ima. Saj so vendar oni voditelji proletarijata, ministri Njeg. Vel. že na vladi, torej je oblast v rokah proletarijata.

Kaj treba še boja?
In ko so spoznali to, so sklenili, da treba odpreti proletarijatu oči, da spozna, kaj in kako...

In proletarijatu so odprli oči... Večina jih je imela odprte že prej, mnogo prej, nego je »Naprej« klical iz žepov prispevke za kongres, a listi, ki niso hoteli verjeti svojim očem in ušesom, verjamejo sedaj, ministrom Njih Veličanstev, socijalistom — voditeljem.

In sam gospod »Naprej«, zdi se, se je zamislil. Gospa »Edinost« pa je srečna (ker je ženska), da ima faksne voditelje.

Pod trobojnico države SHS je pa sedel dr. Topolović iz Beograda, zastopnik Glavnega odbora S. S. J. »Zastopal je baje zeleno mizo«, kakor govori »Naprej«, a njegov delegat, ki pa je v senci trobojnic in v družbi ministrov sedel kot gost, ni zastopal nikogar, ker ni mogel razložiti, na kakšen način je »Naprej« stranka.

Seveda se v Hamburgu niso mogli s tem mnogo baviti, ker je bilo drugega dela dovolj ni da ne bo razžaljenja, so ga pustili kot gosta. Trebalo je pred vsem ugotoviti, da izrek »Moli in delaj« ni pravilen in se mora skleniti, da se bo odslej glasil: »Misli in delaj«, kar konstatira Bernol, da je to njegova ideja, ki mu jo je ukrad kongres.

In sklenili so tako.
»Naprejev« delegat je prinesel iz Hamburga tudi proglas za socijalno religijo. Skovan je bil v senci trobojnic in od ministrov Njih Veličanstva in ima geslo.

»Vera brez del je mrtva.«
Da je tudi socijalistična delavska internacionala brez vere in brez del, sloji tudi v tistem proglasu.

Na kongresu ministrov - socijalistov, kjer se je obhajalo ženitvanje, ter obhajale krstifke nerodno rojenega, kosmatega dečeta s šestimi nogami in dvojnimi licem, krščenege za socijalistično - delavstvo Internacionala, so očelje mnogo govorili.

Podpis pod Versaillsko pogodbo so opravičevali. Zakon o zaščiti buržuaznih držav so odobrvali. Rop v Poruhru so smatrali kot upravičen; proti vojni so kričali, to je res, bodimo pravični, a ko je prišel čas, so se poskrili. Vse zahteve proletarijata od buržuaznih vlad so le provokacije in veleizdajstvo, so konstatirali v zadoščenje vseh trobojnic. Boj kot proti Rusiji bi bil odrešitev ter države od pesli proletarijata. Komuniste treba držati za vrat in če ni drugače, na razenj z njimi.

Mnogo so govorili ali največ je bilo gmenja proti boljševiški Rusiji.

Pod carsko rusko trobojnico so pošiljali nad ruskega delavca in kmeta cele armade hudictev. Vojno nevarnost so videli le v rdeči armadi in ta nevarnost — rdeča proletarska armada Rusije — je baje velika nevarnost celemu svetu. Abramovič, ruski menjševik je to rekel in on že ve. Zato je priporočal, da mora Rusija nazaj k demokraciji in to, kakor najhitreje. »Demokratski kapita-

lizem«, trdi ta menjševik carske Rusije, ni baje njegov ideal, a rad ga ima vendarle. Rajše, nego proletarsko vlado.

Socijalizem je pač socijalizem. Svinjarija pa je, če seui čevljar na vladi, in mizar in ključavničar in druge take sorte manualce, intelektualce pa ga mora poslušati. To je svinjarija, a ne proletarska vlada. Zato je prijetnejši »demokratski kapitalizem«. Pri njem intelektualce tudi poslušaj, ali poslušaj tudi čevljar. In to je važno.

In to prija tako gospe »Enakosti« in gospodu »Napreju«.

A vam, proletarci prija? ... Mi vemo, kaj je to demokracija, kaj? Krščenduš, da vemo. »Obznanja« in »zakon o zaščiti države«... Kaj?

Dva zaljubljenca, druga in druga in 1/2 internacionala sta se snubila. Mnogi dvorijo, da je to resnična ljubezen in da ta zakon ne bo sklenjen iz ljubezni, nego bo zakon pameti in razuma. Egoisti. Povsod vidijo le pameť in razum. Ljubezni pa nikjer. In Hilkuiz iz Amerike je hotel priliti malo ljubezni v ta zakon razuma, ker če bo imel otrok, ki ga ta zakon rodi, samo razum, pa nič ljubezni, kakor oče in mati, ne bo dolgo živel. Ker izkušnja oči, da pametni otroci ne žive dolgo.

Ali ta ljubezen se je vlivala v ta zakon tako, da so gospoda pod trobojnicami opljuvali nevesto in laščo, kar je ogorčeno konstatiral Ledebour.

Bogve, morda bo dete iz tega zakona sedaj tudi opljuvalo vse, kar je proletarskega. Vse svoje očete pa prav gotovo.

Vendar se je naposled doseglo soglasje. Radek piše — hudomušnež iz trehne internacionale je ta Radek, bogme — da je nevesta z 99 glasovi proti 6 privolila v zakon, ki se je sklenil. Ali je to zakon iz ljubezni ali iz razuma?

... Kdo ve. — Eno je gotovo: V ta zakon se ni prineslo ne devištv ne dota. Gotovo pa je, da sta ženin in nevesta drug drugega vredna. Zato so se jima poklonile tudi vrstične Heinejeve:

»Seltan habt Ihr mich verstanden, seltan nur verstand ich Euch.
Nur wenn wir im Dreck uns fanden, dann verstanden wir uns gleich.«

Ali ni tako, gospod »Naprej« in gospa »Enakost«?

Iv. Francevič.

nih 120 komunistov na 400 let. Kljub temu se krepki odporna sila poljskega proletarijata. Katayana (zaslopnik japonske stranke) je podal v diskusiji sliko položaja na Japonskem in izrazil svoje prepričanje, da bo revolucionarno gibanje na Japonskem v malo letih bolj napredovalo, kot pa v istem času gibanje v Evropi. Nova angleška Baldwinova vlada predstavlja velike angleške banke in hoče potom groženi doseči, da bi se usidral angleški kapital v Rusiji. Angleška buržuazija ima s francosko na videz prijateljske slike, ali istočasno se pripravlja na eventualni izbruh sovražnosti med njo in Francijo ter gradi v zadnjem času zlasli vojne zrakoplove.

Angleški buržuaziji se je posrečilo, da je postal London kreditno središče sveta. Angleška buržuazija hoče angleško svetovno gospodstvo ustaliti na denarnem polju s tajno diplomacijo in z močno zračno mornarico.

Angleški delavci so zavisni v svoji življenjski preskrbi od proizvodov iz angleških kolonij in angleški bankirji hočejo zlomiti odpornost angleškega proletarijata z grožnjo, da bodo ustavili dovoz življenjskih potrebščin iz kolonij.

Finančni aparat Francije je prišel popolnoma s tira. Deficit je ogromen. — Francoska komunistična stranka je z dobro zasnovano kampanjo diskreditirala Poincaréja in posrečilo se ji je upostaviti enolno fronto s strokovnimi organizacijami proti volji socialistične stranke.

Buharin je poročal o vprašanju demokracije centralizma v kominterni. V kominterni se morajo podrediti poedine stranke internacionalni, nacionalni moment internacionalnemu, sklepe poedinih strank (sekcij) lahko popravi ali ovrže internacionalni kongres. Kominterni je svetovna delavska stranka, sestojča iz poedinih sekcij. Internacionalna disciplina ni mriška pokornost, ampak strnjeno, sklenjeno v delu, v dejavnih.

Losovski in Walcher sta bila poročevalca o strokovni politiki. V internacionalnem strokovnem gibanju propada reformizem vedno bolj. Čim resneje razumevajo delavske mase internacionalni položaj, tem bolj obračajo hrbel reformizem. Ta razvoj smo videli že na frankfurtski konferenci. Te konference se je udeležilo proti volji Amsterdama mnogo soc.-demokratskih delavcev, ki so za enolno fronto s komunisti proti buržuaziji. V amsterdamski internacionalni sami se je stvorilo močno levo krilo. Konferenca transportnih delavcev nam je pokazala, kaka mora biti taklika enolne fronte.

Če stopijo reformistični voditelji z nami v pogajanja o enolni fronti, nam stavijo navadno nesprijemljive pogoje

in zahtevajo od nas predvsem, da prenehamo s kritiko in polemiko, kakor da mi ne bi kritizirali v interesu proletarskega gibanja, ampak sebi samim v zabavo. In nekateri naši sodrugi so celo za to. Ali ako mi prenehamo s svobodno, samostojno kritiko in polemiko proti reformistom, ni to več bojvena enolna fronta, ampak čisto navadno premirje z reformisti. Mišljenje teh sodrugov je popolnoma napačno in škodljivo. V skupni akciji mi samo tedaj ne krilziramo reformistov, dokler služijo proletarski stvari.

Istolako napačno je pa tudi mišljenje onih sodrugov, ki so proti organizacijskemu ujedinenju na strokovnem polju. Ali ta kampanja za enolnost strokovnih organizacij mora biti sistematična, ako hočemo, da je uspešna.

Obratni sveti so orožje revolucije. Obratni sveti so močnejši, če je revolucija močnejša, in slabjši, če je revolucija slabjša. V današnjem položaju moramo povsod najenergičnejše delati na gibanju obratnih svetov. Usodno je mišljenje, da lahko strokovne organizacije nadomestujejo obratne svete. Ampak obratni sveti morajo biti temelj strokovne organizacije. To dokazujejo vse dosedanje izkušnje. Strokovna organizacija, ki ne temelji na tej podlagi, ne more biti dovolj močna in za akcijo sposobna.

Stranke so dosedaj polagale premajhno pažnjo strokovnemu gibanju. To je naša najvažnejša naloga.

Izgledi so sijajni. V nekaj letih bodo reformisti vrženi iz poslednjih svojih postojank. Rdeča strokovna internacionalna je vedno močnejša. Zato pa delati, delati in zopet delati!

Nemška komunistična stranka je dosegla s svojo pravilno taktiko, da je v amsterdamskih strokovnih organizacijah Nemčije že 2.433.000 članov za nas.

O fašizmu je referirala stara prvoborniteljica nemškega proletarijata Klara Zetkin. Sive prvoborniteljice ni zadržala bolezen, da se ne bi udeležila seje. Ona ne more hoditi, ali njena duša in njeno srce je istotako mlado in sveže kot pred 30 leti. V dvorano sta jo prinesla v noslonjaču dva sodruga in viharni, dolgotrajni aplavz je pozdravilo najbolj priljubljeno bojevnic. Sodrugi so se bali, da vsled bolezni ne bo kos svoji nalogi. Ali ona je s svojim referatom naravnost frapirala sodruge z vzorno konstrukcijo in obvladanjem materiala. Kljub svoji bolezni je govorila s takim ognjem, s kakršnim govori že 40 let proletarskim masam. Njeno poročilo prinesemo v prihodnji številki.

Po živahni diskusiji o poročilu Klare Zetkin je govoril Buharin o programu kominterne, ki ga bo končno sprejel V. kongres kominterne, ki se vrši spomladi leta 1924.

Enolna fronta proletariata.

(Iz govora s. Böhcher (KPD) na seji eksekutivne kominterne.)

Glavno vprašanje taktike evropskih strank je vprašanje enolne fronte in delavske vlade. Taktiko enolne fronte se je doslej sprovajalo v Nemčiji najuspešneje. 4. kongres kom. internacionale je jasno povedal, da taklika enolne fronte ne pomenja nobenega potvarjanja proletarske diktature ali revizije komunističnih načel. Napram socialdemokratskim voditeljem imamo največje nezaupanje radi izdajalske vloge, ki so jo doslej igrali in katero so objektivno prisiljeni, da jo še naprej igrajo. Ali mi imamo zaupanje do socialdemokratskih delavcev, da se hočejo boriti skupaj z nami. Enolna fronta je naša sedanja politična strategija, s katero mi ne samo razkrinkavamo socialdemokratske voditelje, ampak s katero istočasno vodimo socialdemokratske in neorganizirane delavce v določene bojvene postojanke. Pri uporabi enolne fronte se mora postaviti take zahteve, ki jih tudi socialdemokratski delavci razumejo kot takoj uresničljive. Enolna fronta je krvna pogodba komunističnih in socialdemo-

kratskih delavcev v boju proti koalicijski politiki in buržuaziji, in če je ona to, potem postane enolna fronta ljudi pogodba komunističnih in socialdemokratskih delavcev proti socialdemokratskim voditeljem. S taktiko enolne fronte smo v Nemčiji dosegli razne bojvene postojanke, ki olajšujejo nadaljnji boj delavskega razreda. Osvojitve teh bojnih postojank je odločilna. Tu se mora razbiti socialna demokracija ob njenem notranjem nasprotstvu. Ona stoji pred vprašanjem: delavska ali meščanska politika. Ideološko razcepljenje socialne demokracije je važen rezultat taklike enolne fronte.

V Nemčiji smo dosegli organiziranje simpatizirajočih delavcev okrog kom. stranke potem obratnih svetov, odborov za kontrolo produkcije in potem pol. obrambnih organizacij. Vse to so organi za bojveno enolno fronto.

Naše stranke morajo biti stranke za osvojitve politične oblasti, stranke zmage, ki sodijo narod.

Jugoslavija in Sovjetska Rusija.

Vsaka močnejša klofuta, ki pade po obrazu naše nesposobne in prolinarodne diplomacije, izzveja vedno en del meščanskega liska, ki zahteva, da se mora splošna politika Eshaezije izpremeniti. Z drugimi besedami: vsaka klofuta z zapada obrača lice naših diplomatov napram vzhodu. Ali to je ravno tako, kot z onimi lukkami na semnju. — Če postaviš lulko na glavo in zopet odlegneš svojo roko, se ti lulka zopet postavi na staro mesto...

Zahleva po izpremembi vladne politike napram sovjetski Rusiji se je pa malo resneje pojavila po skrahanju vladine diplomacije ob zadnjem bolgarskem puču. Ta zahteva se je pojavila zlasti v srbskem časopisu, medtem ko n. pr. oča »Slov. Narod« še vedno kliče vse hudiče in peklenske sile proti ruskim boljševikom. »Socialistično« glasilo slovensk. purgarstva »Naprej« je pri nas drugo glasilo, ki najnesramnejše napada sovjetsko Rusijo, prvo delavsko-kmeško državo.

Zanimivo je, da pišejo celo srbski vladini listi za spremembo politike napram sovjetski Rusiji. Beogradska »Tribuna« n. pr. je radikalsko glasilo, potlom katerega radikali tipajo javnost in jo na premen način informirajo o kakih bodočih radikalskih namerah. In ta »Tribuna« zahteva sedaj obnovitev odnošajev z Rusijo. Mi sicer dvomimo v resnost te želje, ali kljub temu prinašamo izvleček njenega članka. »Tribuna« pravi, da so pred vojno rusofili gledali le ruskega carja, ne pa ruskega naroda. In potem nadaljuje: »Videč samo carja, vezani samo na carja, samo (namreč: srbski buržuj, op. ur.), smo pozabili na ruski narod, od katerega volje zavisí usoda enega vladarja, ene dinastije. Zato nas je hitri polom carizma presenečil. In šele tedaj po polomu, smo se spomnili, da je razen carja obstojal tudi ruski narod.«

Mi bi dejali ravno nasprotno: Ravno tedaj ste pozabili na ruski narod in mrlvi Nikolaj že šesto leto igra s svojimi Wranglovci večjo vlogo v Jugoslaviji, kakor vse mase delovnega ljudstva. Končno priznava to, samo z drugimi besedami, tudi »Tribuna« sama:

»Že šest let vladajo v Rusiji boljševiki. Že šest let tolerira velika večina Rusov režim, ki ga mi radi imenujemo anarhistični, zločinski in zverski. Ali pa imamo mi končno pravico, da se upiramo enemu režimu, kakoršenkoli naj bi bil, če se njemu ne upira velika večina Rusov v Rusiji in nepregledni sprevid Rusov, razstresen po celem svetu?... Ali današnji režim v Rusiji ni stvor, ki se tiče samo Rusov? In nato se vpraša »Tribuna«: »Ali nam je mar boljševiška Rusija storila kedaj kaj žalega?«

»Tribuna« pravi dalje, da se je že mislilo na obnovitev odnošajev z Rusijo, ali to so preprečili oni »državolovni« elementi, ki se smrtno boje boljševiške propagande. Začudeno se vprašuje, ako Ninčič res ne vidi potrebe za obnovitev teh odnošajev. To potrebo da je že davno spoznala Češka in Italija, Anglija in celo Francija. Zaradi ene preplašene Rumunije — končava »Tribuna« — menda ne bomo zavzemali stalno napram Rusiji stališče nahujkanega in lrmoglavega olroka?«

Vladina politika ostaja napram Rusiji stara. Delavske mase bodo morale priboriti vzpostavo zvez s sovjetsko Rusijo. In priboriti nekaj, se pravi napravili resnično akcijo. Velika večina delovnega ljudstva Jugoslavije bo to akcijo podpirala.

Čitali iz »Tribune« naj pa bodo tuš oču »Narodu« in iz teh citatov bo videl proletarijat Slovenije, da Brnolov »Naprej« prekaša v svoji gnusni prolidelavski in proti sovjetski gonji samo vladino buržuazijo.

Internacionalni pregled.

Fašistovska »demokracija«.

Pred vojno so se vršile volitve v Italiji po starem volinemu sistemu z malimi volivnimi okrožji, od katerih je vsakdo izvolil enega poslanca. Na podlagi tega volivnega sistema so znale posamezne krajevne klike vedno potvorili voljo ljudskih množic. Leta 1919 je stopil v veljavo nov volivni zakon, ki je temeljil na proporcionalnem sistemu, s kandidatskimi listami poedinih strank in velikimi volivnimi okrožji. Pri teh volitvah je dobila tedaj še enolna soc. stranka Italije 156 mandatov.

Novi gospodarji Italije — fašisti pa niso bili zadovoljni s tem volivnim zakonom. Fašizem potrebuje nov volivni zakon, po katerem bi dobili fašisti pri prihodnjih parlamentarnih volitvah večino mandatov. V tem smislu so sestavili nov volivni zakon, ki sicer temelji na proporcionalnem sistemu, ali ki je istočasno tako urejen, da po njem ne more priti do izraza volja množic delovnega ljudstva. Fašistom so po tem zakonu zagotovljene tri četrtine vseh poslancev v parlamentu. Ostala četrtina odpade na: klerikalce, demokrate, radikale, republikance, socialiste in komuniste. Zakon nadalje predpisuje, da mora v vsakem volivnem okrožju podpisati kandidatske liste vsake stranke 1500 volivcev!, da more biti lista sploh veljavna. Te kandidatske liste in podpise mora nadalje potrditi notar (fašisti bodo že skrbeli, da bo notar fašist). Ker razpada Italija v 20 velikih volivnih okrožij in ker se udeležita volitev dve proletarski stranki, morajo socialisti in komunisti najti 60.000 podpisov!!!, ako hočejo, da so njihove kandidatske liste veljavne. Tu moramo pomisliti še to, koliko komunistov in socialistov se nahaja v zaporu in kako težko jim bo najti 40 notarjev, ki bi bili pripravljene potrditi kandidatske liste proletarskih strank. In kdor bo podpisal svoje ime na proletarsko listo, ta bo živel v stalni nevarnosti, da mu fašisti zažgo streho nad glavo ali da ga ubijejo.

Ali fašisti se bridko varajo, če mislijo, da si bodo s takimi volitvami podaljšali svoje življenje. Nasprotno, oni bodo s takimi volitvami ustvarili naravnost ne-

vzdržen položaj za delovno ljudstvo Italije, oni si bodo s tem sami skrajšali svoje življenje in si skopali samim sebi jamo po starem pregovoru: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

Tudi Stambolijski v Bolgariji si je na podoben način zagolovil večino v parlamentu, ali organizirana fašistovska reakcija, ki je dobila pri volitvah 12 poslancev v parlament, je sirmoglavila v eni noči Stambolijskega in njegovo stranko, ki je imela v parlamentu 210 poslancev.

Tako si nasipajo italijanski fašisti samim sebi pesek v oči, da ne bi gledali odprto v grob, ki se pred njimi odpira.

Kongres ameriških socialistov.

Pred kratkim se vršeci kongres ameriških socialistov je bil polomija brez primere. Ideološko je ameriška socialistična stranka skrahirala že pred vojno, organizatorično po vojni in danes živi kot 95 odstotni invalid. Njen kongres je bil orgljanje brezročnega invalida. Enkrat je zaorgljal »Rdeči prapore«, drugič ameriško nacionalno himno in ob koncu francosko marseljezo. S tem »lajerkastenkonzertom« je hotela naberačiti poslednje vinarje za svoj pogreb. Kongres ni analiziral niti gospodarske, niti politične situacije, niti ni začrtal kakih strankinih nalog. Edin sklep je bil: Proti komunistom! Kljub temu, da Debs na kongresu ni govoril, so ga izvolili za predsednika stranke, ker on je edini, ki še nekaj vpliva na ameriške delavce. Debs se nahaja sedaj v takim položaju, kot pri nas svoječasno Etbin Kristan. In če se bo Debs oprjel izročenihih mu poslov, je njegova usoda, da bo socialistično stranko razrušil, ne pa na noge postavil.

Konferenca jugoslovanske sekcije ameriške delavske stranke.

27. do 30. maja se je vršila v Chicagu konferenca jugoslovanske sekcije delavske stranke (Workers Party) Amerike. Konferenca se je bavila izključno s praktičnim bodočim delom naših sodrugov v Ameriki. Sklenili so, da kupijo poljedelski stroj (traktor), ki ga pošljejo sovjetski Rusiji kot poklon jugoslovanskih delavcev v Ameriki ruskim proletarcem. Njihovo glasilo »Radnik« bo odslej izhajal trikrat na teden.

Globoko razumevanje položaja in navdušeno razpoloženje delegatov na konferenci nas navdaja s prepričanjem, da bodo želi sodrugi v bodoče še večje uspehe kot doslej.

Organizirajte se!

Sestanek ljubljanskih zaupnikov Neod. Delav. Stranke Jugoslavije je vsako sredo ob pol 8. uri zvečer v „Delavskem domu.“

Strokovni pregled.

Da morajo biti strokovne organizacije razredno zavedne, o tem smo si že na jasnem. Strokovne organizacije pa morajo razredno zavednost tudi pravilno pojmovati in ne smejo iti po poti naših reformistov — Strokovne komisije, Glavnega Radniškega Saveza in Amsterdamev v obče. Pri nas imamo danes samo reformiste, ki napačno razlagajo razredno zavednost, po drugod imajo pa še anarho-sindikaliste in anarhiste, ki so sploh proti vsakim reformam in se borijo le za končni cilj za socialistično družbo in odklanjajo vsake reforme.

Za nas revolucionarje je stvar jasna: Kakor se mi na eni strani zavedamo, da potom reform ne bomo spremenili kapitalističnega družabnega reda, tako tudi zavračamo anarhistično stališče, da »čim slabše, tem bližje revoluciji.«

Naše stališče je razvidno iz naslednjih izvečkov iz programa revolucionarnih strokovnih organizacij:

Naloga strokovnih organizacij.

»Obrambni organi proti posameznim podjetnikom, napadalni organi proti kapitalističnemu družabnemu redu, organi za postavitve socialističnega družabnega reda — to je zgodovinski razvoj mednarodnega strokovnega gibanja, to je njihova preteklost, sedanjost in bodočnost.«

S temi kratkimi besedami je s. Losovsky na drugem kongresu Rdeče Strokovne Internacionalne obeležil bistvo in temeljne naloge Strokovnih organizacij. Že v tem, kako važno vlogo odmerja Rdeča Strokovna Internacionalna strokovnim organizacijam v boju za doseg končnega cilja — vpostavitve socialistične družbe, se jasno vidi razlika med revolucionarno Moskvo in reformističnim Amsterdamom, ki upa da bo proletarijat v okviru kapitalistične družbe zamogel potom reform vreči današnji kapitalistični sistem.

Delne zahteve in končni cilji.

V boju za vsakodnevne zahteve (poboljšanje mezd, za socialno zakonodajo, za 8 urni delavnik i. t. d.) revolucionarne strokovne organizacije nikoli ne smejo pozabiti, da je končna rešitev teh vprašanj nemogoča v kapitalistični družbi in da je zato najglavnejša naloga strokovnih organizacij, boj proti kapitalističnemu družabnemu redu in za postavitve socialistične družbe.

Niso revolucionarne one organizacije, ki ob vsaki priliki ponavljajo revolucionarne fraze, ampak resnično revolucionarne so

one, ki tudi v dejanjih izvajajo svoj revolucionarni program.

V boju za svoje vsakdanje zahteve moramo mase vedno opozarjati, da je povišanje plač, 8 urni delavnik in socialne reforme le sredstvo, ki nam olajšuje borbo za naš končni cilj — za zrušenje kapitalizma in za postavitve socialistične družbe.

Naše najvažnejše naloge.

Na Balkanu moramo z izjemo Bulgarije, kjer so strokovne organizacije že enofne, stremeli za tem, da ujedini strokovni pokret v močne in enofne industrijske zveze z enofno centralno instanco, kateri bo s tem, dana možnost, da započne uspešen boj proti reakciji in za poboljšanje gmojnega položaja delavstva.

Mednarodne strokovne in industrijske zveze.

Mednarodne strokovne in industrijske zveze (rudarska, transportna, kovinarska itd.) so po nalogu Amsterdamske internacionale izključile one organizacije, ki jih je Amsterdam izključil in ne sprejema v svojo zvezo ruskih organizacij.

Naše organizacije se morajo boriti za vsprejem v te mednarodne in industrijske zveze in zahtevati zopetni vsprejem že izključenih organizacij in ruskih zvez.

Poglobliti treba zveze med raztresenimi revolucionarnimi silami v mednarodnem merilu, v katero svrhu se je ustanovilo mednarodni propagandni komite, čegar naloga je poleg propagande tudi organizacija medsebojne solidarnosti in medsebojnega podpiranja.

Delo med mladino in ženskim delavstvom.

Kapitalizem najhujše izkorišča ženske, mladoletne in otroke, katere izkorišča tudi za to, da potom njih zmanjšuje delavske meze odraslih moških delavcev.

Revolucionarne strokovne organizacije se morajo boriti za gospodarske zahteve, ki so jih sprejele revolucionarne mladinske in ženske organizacije. (Objavimo jih v eni prihodnji številki G. S.)

Mladoletne, ženske in vajence se mora priletnosti v strokovne organizacije kot polnopravne članice in jih vzgajati za bodoče razredne borce. Pri vseh medznih gibanjih je osobito važno pogladi na zahteve mladine in ženskega delavstva.

Revolucionarna strokovna organizacija se mora boriti za gospodarsko enakopravnost delavk z delavci po načelu: enako delo — enake plače. Skrbeti je za resnično zdravstveno zaščito delavk-mater.

tvorijo v Jugoslaviji 96% prebivalstva. Mi pa vemo, in to so Orjunci sedaj sami priznali, da je tisti njihov »narod« le žep raznih srbskih, hrvaških, slovenskih, madžarskih in židovskih krvosov in izkoriščevalcev.

»Naprej zastave Pare...«

»Naprej, le korajžno, nikar se ne sramuj! Namreč, da misliš zopet priobčevati bančne inserate, mi itak vemo. Ali zakaj si se ustrašil naše besede in si liste inserate opustil? Saj bi lahko spoznal, da smo se le šalili in ti prav nič ne zamerimo, če pokažeš svojim naročnikom, v katerih »socialističnih« bankah je dobro nalagali svoj denar, pri katerih tvrdkah je v prid »socializmu« kupovali. Ne trebalo bi zato pripravljati pot k razumevanju tega v članku »Pomen inseratov« in tako opravičevali svojo socialistično vest. Nimamo tudi ničesar zoper to, če boš, dragi »Naprej«, postal v teh »socialistično-bančno-trgovskih« krogih popularen. Nekje vendar moraš biti, če hočeš živeti, to se razume. Če že nisi popularen med proletarci, hajd, daj da boš vsaj pri inseratih. Samo tega ne razumejmo, kako bo šla bankam in drugim špekulantom pšenica v klasje, če bi Ti, mili »Naprej«, vsled njih neinseriranja zmrznil? Ali bi nam, stitnim radovednečem, ne hotel tega povedati?

Pa ne, da bi nam prijatelj »Naprej« za te prijateljske besede »eno tako zasolil«, da bi nam kar »sapo zaprlo«.

Ne moremo si kaj,

da bi še eno ne rekli. Četrkova številka »Napreja« ima namreč skoro 4 strani inseratov. Pravih, pravih inseratov, koristnih proletarkam. Namreč o pomadi, za »pravo sredstvo lepote«. Ni hudir, saj vendar smejo biti tudi proletarke lepe, ali ne? Potem sredstva za ženske »v posebnih slučajih«, ki se pa uznajo le, če se priloži znesek za znamko za odgovor — na Dunaj. In tako dalje: širi strani. Edini »socialistični« dn-vnik »Naprejs«, ki je kaj vreden, izhaja včasih na 8 straneh — polovica je inseratov — in slane 2 dinarja. Sprejaj je včasih rdeč, zadaj pa »čisto tam na koncu«.

Da ne bo kdo rekel, da govorimo iz gole zavisti, ga priporočamo vsem »v posebnih slučajih«.

Prijatelj »Naprej«

razlaga v članku »Komunizem ali socializem«, kaj je ono in kaj je drugo. In pravi, »da je socializem pot h komunizmu in način, kako naj se upravlja komunistična družba.« Kako se pride k socializmu, trdi »Naprejs«, da v socializmu morajo biti vsi zadovoljni in da moramo vsakemu svoje privoščiti. Tisti, ki ljubi samo smetano, privoščimo mu, naj jo sne, drugi pa naj zato sne vsa latvico mleka brez smetane. Za to delite pa ne sme noben drugega s palico, nego oba morata biti s tem zadovoljna. To je pot k socializmu. In to pot jasno kaže internacionalna, kjer je bil »Naprejev« zastopnik navzoč kot gost. Osnovali so jo ministri Nj. Veličanstva, ki so baje socialisti in ki jedo smetano, a ostalim članom te internacionalne, torej tudi Brnrotu, nudijo

latvico mleka brez smetane. In zadovoljni so oboji — ministri in Brnrot. Kako pa se pride od socializma h komunizmu, pa »Naprejs« obrazloži prihodnjič, ko dobi kak bančni inserat.

Atentat na Pašiča. Ker se je raznesla fakop po atentatu na Pašiča vesi, da je atentator Hrvat in Radičevac, v resnici pa je baje »Orjunaš«, je zagrebški »Hrvat« med drugimi napisal sledeče: Za Pašičevo glavo ne bi Hrvači žrtvovali ni enega liškega koštruna, kaj šele eno pošteno življenje. Isto velja za vse srbske državnike sploh. Pašič je z balkona proglasil, da je žrtev narodnega edinstva i velesrbske ideje, zato mu mi kot nasprotniki te ideje pristrčno kličemo: »bog naj poživi Nikolo Pašiča!« — Mi pa v uredništvu »Glasa Svobode« moramo priznati, da smo se ne malo začudili, ko smo čitali v posebnih izdajah meščanskega časopisa in potem v rednih, da atentator ni bil komunist. Hudirja, saj je dosedaj vedno in povsod, kjer je kdo kaj razburilvega naredil, doleteni vedno bil komunist, ali pa vsaj od komunistov najel. Sedaj naenkrat je »zločinec« nekdo drugi.

Dopisi.

KAMNIK. — Hočemo podati par sličic iz življenja najbolj »izobraženih« krogov naše ljube domovine, ki se zbirajo okoli »Sokola«. V Kamniku je bila sedaj že druga prireditelj »Sokola«, kjer je prišlo do jako izobraženih incidentov. Pred par tedni je bila sokolska veselica na Duplici pri Kamniku. »Sokoli« in izobraženci kaj radi povdarjajo, da so le delavci pijanci, oni so kvečjemu navdušeni, na Duplici se pa vendar ni posrečilo tem vzorno discipliniranim buržuaznim vojščakom obvladati položaja, ki ga je stvoril navdušujoči vinski duh. Na tej veselici je prišlo do pretepa, ki so se ga udeležili tudi Sokoli v kroju in le s težko silo je par treznejših ljudi napravilo red. — Orožnikov ni bilo seveda zraven, ker go spodje so pač gospodje Sokoli — narodna garda. Orožniki so le vedno zraven če se zbere par proletarcev, ki zahtevajo večji kos kruha, ki jim ga buržuazna gospoda odreka. Ko je priredila »Vesna« izlet v Kamnik, so se kar svetili bajonetni, ki so pričakovali, da bo kak proletarec znil kako bolj ostro besedo, da bi ga lahko odpeljali. Nerazjasnjen pa je ostal čuden dogodek z mostom. Ko so namreč naši sodrugi ob priliki izleta »Vesne« šli iz Kamnika, so morali čez Prašnikarjev most in korakalo je tedaj čez ta most čez 400 ljudi. Vračali so se po drugi poti. Drugi dan pa so šla štiri dekleta čez dotični most in glej, most se je podrl in vse štiri so padle v vodo in dobile težke poškodbe. To je res čuden slučaj. Toda vsakemu trezno mislečemu človeku je jasno, da je most bil od zločinske roke poškodovan in ker je bilo pričakovati, da se bo »Vesna« vrnila po isti poti, je pač jasno, da je hotel zločinec izvršiti atentat na našo proletarsko mladino. Žrtve tega hudodelstva so postala dotična štiri dekleta. Zanima nas, če so tudi naše vrle oblasti, ki so tako skrbne za oboroženo varstvo proletarskih izletnikov, zanimajo za ta čuden, čuden slučaj. Zahlevamo, da se ta nesreča z mostom natančno preišče in dožene, kako je bilo mogoče, da se je most, ki je par ur prej zdržal 400 ljudi, podrl pod štirimi dekleti?

Ob priliki župnega zleta Sokola je bil spel incident, ko je hotel »navdušen« od vinske ideje neki inteligenl izvršiti hudodelstvo posilstva. Če kak proletarski otrok v lakoti ukrade kos kruha, so meščanski časopisi noli moralnih kapucinad, v tem slučaju seveda molčijo in stvar se bo že zafušala... Ja, tako je, če si buržuj, izobraženeč, pred vsem pa visoko držiš prapor meščanske morale.

Delavstvo je vse te buržuazne organizacije spoznalo in jim obrača hrbet. Delavstvo si bo tudi pri nas ustanovilo lastno kulturno društvo in bo samo s svojim trudom in delom si društvo tudi vzdrževalo ter bo pokazalo kaj zamore proletarska disciplina. Proletarci, ven iz buržujskih »Sokolov« in »Orlov«, ne delaj štafaže svojim izkoriščevalcem in sovragom! Proletarec.

MARIBOR. Delavski zlet v Mariboru, ki se je vršil 1. julija, bi se lahko imenoval tudi poskus rehabilitiranja skrahiranih socialpatrijskih kapacitet, ala »minister« Bukšeg, »poslanec« Golouh itd.

Ta delavski zlet bi moral biti pred vsem razredna manifestacija bojovne proletarske mladine. Ali on se je vršil v duhu, v kakršnem živi 2. internacionala in da rabimo dobesedni izraz Steinberga na kongresu v Hamburgu: »v duhu špispurgarije...«

Vsa ta delavska prireditelj je na koncu izgledala, kakor nekak cirkus. Na zletu je sodelovalo in paradiralo precej elementov, ki ne spadajo v delavski pokret. Tako smo n. pr. opazili elegantno meščansko damo v svileni obleki z velikim rdečim trakom preko prs.

Prireditelj se je udeležilo nad 10.000 ljudstva z 20 zastavami in tremi godbami. — Spreved po meslu je bil zelo skromen, tako da je celo buržujski »Slovenski Narod« bil popolnoma zadovoljen z njim. Se bolj meščansko skromen je bil pozdrav delavskim množicam g. župana mesta Maribor, ki je baje socialist. Pod varstvom velike trobojnice, ki je plapolala raz magistrat, je govoril o velikih krivicah, kar čitamo dnevno tudi v dobrosrčnem »Slov. Narodu«. O nasilju kapitalistov nad delavstvom si pa ni upal povedati ničesar. Sicer mu je proti koncu govora ušlo tudi nekaj besed o razrušitvi današnjega družabnega reda, kar pa je ves presrašen naglo popravil.

Pod vihrajočo trobojnico je bilo opaziti na balkonu tudi rdečo zastavo z neke vrste

zlate šesterokotne zvezde — simbol, ki ga nikdo ni vedel raztolmačiti.

Na telovadišču so pa razni »voditelji« in delegati govorili pozdravne govore in kovali svoji socializem na šesterokotno zvezdo.

Tehnično vodstvo telovadb ni bilo kos svoji nalogi. Enočno izvajanje prostih vaj je zelo močilo nenehno izvajanje posameznih gibov. Najbolj skladno je izvajal vaje višji oddelek članice »Svobode«, a najbolj dovršene gibe so imele članice iz Šiške-Ljubljana. Na orodju so se odlikovali zlasti jesničarji in posamezniki iz drugih odsekov. Z lepimi preskoki in plavnimi skoki čez konja so presenečile gledalce članice »Svobode« iz Šiške. Tudi vrsta zagorske »Vesne« je žela za svoje vaje na drogu, posebno pa za skupino buren aplavz. »Vesna« se je, kakor pri pohodu, tako tudi pri vajah vidno razlikovala s svojo strumnostjo in pa krepkim izvajanjem. Tudi naraščaj je izvršil svoje skupne vaje izborno.

Na izletu so se pojavili tudi t. zv. UDR (Udruženje Delavskih Rediteljev), kakih 25 po številu, ki jih je meščanstvo imelo za skauče. Imeli bi vzdrževati red, a je njih spretnost odrekla. Imeli so nalogo, da so stražili vagono II. in III. razreda za »priviligirane« delavske gospode in slatiči telovadke »Vesne« v živinske vagonce. Natančno v smislu »špispurgarske« ideologije, ki misli: Gospodom lepše mesto, delavcu pa slamo.

Zgodilo se je tudi, da si je moral najzavednejši del proletarijata, ki doprinaša dan za dnem svoje žrtve v razrednem boju, s silo priboriti ravnopravnost na »vsedelavskem zletu«.

V uniformi »Uradnikov« so bili tudi »voditelji«, ter so, kakor hvali »Slov. Narod«, bili zelo lepi in strumni. V Šiški pa ga pri neki priliki — ni bilo.

To je slika »vsedelavskega zleta« v Mariboru v splošnem. Samo da bolj zlet, nego vsedelavski, ali vsaj delavski.

TISKOVNI SKLAD.

Jauk Ivan, Bled 10 Din, A. O., Ljubljana 30 Din, Savin, Ljubljana 100 Din, Schlamberger Ivan, Moste 2 Din, Neimenovan, Ljubljana 6 Din, Neimenovan, Ljubljana 2 Din, Cepeljnik Franc, Ljubljana 2 Din, Zvagen Peter, Moste 4 Din, Javrnik Anton, Ljubljana 10 Din, Burger Emil, Ljubljana 2 Din, Hammeršak Anton, Vič 5 Din, Mrjasec Ivan, Ljubljana VII. 2 Din, Skuk Jakob, Zalog 2 Din, dr. Milan Lemež, Ljubljana 10 Din, Ludovik Osterc, Vič 100 Din, Baznik Ivan, Ljubljana 30 Din; N. N., Ljubljana, 10 Din; Miklošič Ludvik, ker ga je safalada stala 15 Din, 5 Din, Avcin Tomaž, Ljubljana 2 Din, Stare Fran, Kranj 15 Din, Završček Anton, Ljubljana 3 Din, Dermota Alojz, Ljubljana 5 Din, Vuk nabral v Mariboru 315 Din, Baznik nabral na Dolenjskem 435 Din, Neimenovan, Trbovlje 100 Din, Neimenovan, Ljubljana 50 Din, N. N., Tržič 30 Din; skupaj 1287 Din. V prejšnji številki izkazano 2413.25 Din. Vsega skupaj 3700.25 Din.

Društvo ljubljanskih mizarjev in drugih sorodnih strok vabi k

VRTNI VESELICI

ki se vrši

v nedeljo, dne 15. julija 1923 v hotelu »TIVOLI« (Švicarija)

SPORED bo jako zanimiv, med drugim krasen srečolov, šaljiva pošta, amerikanska ženitev, muzej, ribolov, prosta zabava i. t. d.

P L E S

za katerega skrbi posebna godba.

Začetek točno ob 10. uri (4. uri popoldne)

Vstopnina za osebo 6 Din (24K) otroci v spremstvu starišev do 14. leta vstopnine prosti.

Ker je čisti dobiček namenjen skladu za onemogle člane ter vdovam in sirotam, vabi k obilni udeležbi

VESELICNI ODSEK.

Kdor se hoče prav prijetno in veselo zabavati, naj se potruži v Švicarijo. Doblitki so sami krasni mizarjski izdelki.

ZA SKLAD DRUŠTVENEGA DOMA NA POBREŽJU je nabrala podružnica delavskega izobraževalnega društva »Svoboda« na Zagorju 200.75 Din in torej postavila temeljni kamen. Izrekamo vsem sodrugom in sodružicam v Zagorju, ki so pripomogli k zbirki, najlepšo hvalo. — Odbor podružnice delavske izobraževalne zveze »Svoboda«, podružnica Pobrežje p. Maribor.

Pošljite naročnino!

Lastnik in izdajatelj Konzorcij.

Odgovorni urednik Anton Sušteršič.

Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.

Mimogrede.

Razvilje orjunskega praporja. 1. julija so v Ljubljani razvili orjunske prapor. Bilo je prav lepo. Od 12.000 junčkov, o katerih piše »Orjuna«, se jih je zbralo pod praporjem okrog stola. Več pa je bilo radovednežev — otrok, starih žensk, pa tudi nekaj rosnoskih kratkokrilk. Po razvilju so stlopi v vrste, da napravijo spored v svoj lokal — kavarno in restavracijo »Zvezda«. Ali spored je bil pravi orjunski pogreb. Nekaj nad sto poparjenih junčkov in junice se je sramežljivo pomikalo proti »Zvezdi«, samo nekaj uniformiranih orjunov se je držalo malo ponosneje, ker eden je nosil puško in drugi revolverje. Vprašamo, za koga je policija prepovedala nošnje orožja? Ali bo moralo delavstvo samo razorožiti te slavne »črednike«?

ORJUNA je razvila svoje prapore v Ljubljani. Bilo ni Orjuncem veliko, največ precej mlečnozobih buržujskih fantičev. Pa to nas ne zanima, naj delajo kar hočejo. Zanima nas pa to, da so Orjunci korakali po mestu z narodno-socialno železničarsko godbo na čelu. Narodni socialci so sami priznali, da je Orjuna protidelavska bojna organizacija kapitalistov. Če narodno-socialni železničarski muzikanti nimajo niti pičice sramu več in razrednega čuta (tega sploh narodni socialci niso nikoli imeli. Op. ured.) je nam tudi prav. Ampak delavstvu povemo to v vednost, kakí proletarci so to, da se bo delavstvo v bodoče znalo ravnati.

»ORJUNA« priznava, da je PROTIDELAVSKA bojna četa kapitalistov.

V zagrebški Orjuni je izšel članek »Fašizem v splošnem in v Italiji«, kjer se razlaga pomen svetovnega fašistovskega pokreta. Odlični orjunski teoretik konstatira, »da fašizem pripravlja v Evropi in po celem svetu splošno obnovno akcijo v najrazličnejših smereh, in da je evropski fašizem v gotovih ozirih tudi svetovni pojav, ki se v različnih deželah pojavlja sicer v različnih oblikah in v raznih političnih smereh, v splošnem pa mu je vendar ohranjen enofen karakter, ki označuje vsa nacionalistična fašistovska gibanja v vseh deželah.« V nadaljnem tudi gospod pisec pove, kaj tvori enofni karakter svetovnega fašistovskega gibanja in ga označuje tako: »(vsa nacionalistična fašistovska gibanja) družijo boj za obstanek naroda proti razredni prepotentnosti ročnih delavcev in kmečkih mas.«

Torej boj proti delavcem in kmetom, to je glavni cilj svetovnega fašistovskega gibanja po mnenju zagrebške Orjune. Mi smo to že davno vedeli in le pozdravljamo to odkritosrčno priznanje zagrebške Orjune. Orjuna je bojna organizacija kapitalistov in buržuazije proti kmetom in delavcem, zato tudi industrijska zveza v Beogradu, kakor najvišja razredna organizacija jugoslovanškega kapitalizma priporoča svojim članom naj podpirajo orjunski »Preporod«.

Zelostna je ta »narodnost«, ki jo morajo »Orjunci« braniti pred delavci in kmeti, ki